

Folkmusikskolan steg 1-7:

Fiolpedagogen David Norlins samling och nivågradering av folkmusiklåtar från Skandinavien

Det är en solig novembermorgon när vi möts vid Davids arbetsrum på Bengtsfors Musikskola. Vi hälsar, David låser upp rummet och direkt kastar vi oss in i samtalet om folkmusik. Vi pratar om olika låtar, olika traditioner, hur David har arbetat med sin kategorisering och gradering av folkmusiklåtar från Skandinavien och Davids bakgrund.

David är född och uppvuxen i Burträsk, Skellefteå kommun. Han ville börja spela trombon men det fanns ingen lärare i det. Därför föreslog hans mamma att han skulle testa att spela fiol eftersom det ändå hängde en på väggen i hemmet. Han började lära sig spela för Christina Olsson och Anders Johansson på Skellefteå Musikskola och på låtkurser med lokala spelmän. Sedan har fiolen och folkmusiken följt David genom livet.

- Jag har bott på många olika ställen i Sverige och på varje nytt ställe har jag fått lära mig folkmusik kopplat till det stället, så jag spelar låtar från nästan hela Sverige, säger David.

När David började jobba som fiollärare på Bengtsfors Musikskola hade verksamheten ett stort fokus på Suzukimetoden. I den metoden har man böcker med låtar och stycken i progressionsordning och man spelar mycket utantill och på gehör.

- När jag kom så började suzuki eleverna också att efterfråga folkmusik på gehör eftersom de visste att jag är så intresserad av det. Det blev grunden till att jag började kategorisera de låtar jag gillade för att lättare ta fram passande låtar till eleverna, berättar David.

Med inspiration av Suzukimetodens svårighetsgraderingar ville David skapa något liknande inom folkmusiken. I Davids folkmusiksamling är det därför sju olika svårighetsnivåer. Steg 1 är korta nybörjarlåtar med enkel struktur och enkla fioltonarter. Steg 4 och 5 består av många allspelslåtar. Från steg 5, där många av Davids absoluta favoritlåtar finns, till steg 7 är det fokus på exempelvis lägesspel, svårare rytmik och snabbare tempon.

Steg 7 är riktigt avancerade låtar, t.ex. låtar av Eric Öst. David öppnar skåpet där pärnarna för respektive steg står i prydlig ordning och väl uppmärkta. Han öppnar pärmen för steg 1 och visar att han också gjort ett register över alla steg och de 20-25 låtar som ingår i vardera steg så att man snabbt får en översikt över materialet. Låtarna som finns i pärnarna är sådana som David själv tycker om att spela. Det är det viktigaste kriteriet då han ser att ens egna musikengagemang är det som allra mest tänder elevernas intresse. Inom varje steg får eleven möjlighet att utveckla alla delar av sitt musicerande, t.ex. musikaliskt uttryck, teknik och rytm.

- Jag märker när jag nu tittar på listan att en del av låtarna har jag hoppat över eftersom eleverna blivit så pass duktiga att det är lämpligt att i stället gå vidare till nästa steg. Det finns hur mycket material som helst, berättar David, och det var därför jag var tvungen att stoppa efter fem år för att materialet inte skulle bli för stort. Men låtar som jag har hittat efter att materialet var färdigt och som jag gillar har jag satt in i en åttonde pärm.

Trots att David har utarbetat ett omfattande pedagogiskt material ser han fortfarande att det finns behov av ytterligare pedagogiska folkmusikmaterial för utläring och undervisning. De folkmusiklåtar som idag finns för nybörjare kräver fortsatt en viss förkunskap för att spelas.

- Visan "Uti gröna lunden" betraktas som en låt som passar nybörjare, men man behöver ha spelat i ett eller två år för att klara den låten, resonerar David, sedan finns det ju inga folkmusikböcker att köpa för de högre nivåerna heller. De som finns motsvarar mina steg 1 och 2 och det var ganska länge sedan de kom ut också.

Det saknas också folkmusik som passar i undervisning där olika instrumentgrupper

närvarar, t.ex. färdiga arrangemang för stråk och blås som fortfarande passar den gehörsbaserade utlärningsstilen som man använder inom folkmusiken.

Eftersom de enskilda musikskolelektionerna är så pass korta brukar David introducera en ny låt både på gehör och med noter. Om det saknas noter på de låtar som ska läras ut så brukar David transkribera dem, men om en befintlig notbild och ljudinspelningar av låten skiljer sig åt så är det ljudinspelningens version som får vara vägledande för vad han lär ut.

När han har gruppverksamhet använder han till stor del samma utlärningsstil som spelmännen han själv lärde sig låtar av använde, alltså att lära ut bit för bit och enbart på gehör. Det är alltså inte bara själva låtarna som förs vidare mellan generationer, utan även metoderna för att föra vidare det immateriella kulturarvet.

Som ledare är det viktigt att vara sig själv och ha roligt, för då inspirerar man de

övriga och ser till att gruppen trivs. När nya deltagare ska inkluderas i gruppen brukar David först träffa deltagaren på enskilda lektioner. Då lär sig deltagaren gruppens grundrepertoar innan man träffar gruppen. Det gör att inkluderingen blir smidigare. David har under en period också valt gammal repertoar av enklare karaktär för att en deltagare som rehabiliterade minne och motorik efter en hjärnblödning skulle kunna vara med och spela. Att förebilda musikaliska möjligheter för gruppen är också ett kitt som kan föra gruppen samman, t.ex. att visa och erbjuda stämspel för de som är intresserade och sådana saker lyfter hela gruppen. Då kan man också använda samma låt över längre tid och deltagarna kan få nya möjligheter att utvecklas inom en och samma låt.

På sista frågan om det är något David vill lägga till i intervjun svarar han:

- Det är väl att det är en lyx att göra sin egen folkmusikskola på olika nivåer som ska räcka hela vägen och ha det på pränt.

Vi tackar varandra för ett intressant samtal om folkmusik och pedagogik och intervjun avslutas med att David spelar en låt som han har fått av spelkamraten Kalle Kallin som också renoverat den hardingfela som David plockar fram för att spela låten på. Lyssna och njut [här](#).

DAVIDS 3 BÄSTA UTLÄRNINGSTIPS FÖR ATT FÖRA VIDARE MUSIK:

Välj låtar du själv tycker är bra.

Välj låtar som eleverna kommer klara av att spela

Noterna är ett skelett, låt eleven också få med sig en inspelning så de kan lyssna på musiken i sin instudering.

DAVIDS 4 UTLÄRNINGSHITS:

Vals från Folldal, Norge, som också finns i likartad variant i Nössemark efter Dennis i Bäckén (Dennis Emanuelsson).

Eklundapolskorna nummer 1

Eklundapolska nummer 3

Ulla-Stina som är en smaspreintar och efterdans till kadriljen, från Ljusvattnet, Burträsk.

*Text och foton: Therese Hugosson
Kulturens Bildningsverksamhet*

*Layout: Kati Hyvönen
Yrkeshögskolan Centria.
November 2023.*

Mer information om projektet ICH North: <https://net.centria.fi/en/project/ich-north/>

Projektet är finansierat av Interreg Aurora, med medfinansiering från Region Västernorrland, Troms og Finnmarks fylkeskommune, Nordisk Kulturfond och Lapin Liitto tillsammans med projektpartnererna: Yrkeshögskolan Centria, Kulturens Bildningsverksamhet, KulturÖsterbotten, Yrkeshögskolan Novia, The Arctic University of Norway UiT, Kansanmusiikki-instituutti och Västernorrlands museum.